Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 68. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 11-го КВІТНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 11, 1984 No. 68. VOL. XCI.

Станиця УАКРади в Норт Порті відбула наради

Норт Порт - Мінерал Спрінгс, Фла. (В. Голіян). — У четвер, 29-го березня, відбулася перша зустріч Станиці Української Американської Координаційної Ради з участю 30-ох членів.

Зібрання відкрив містоголова д-р Павло Турула, заступаючи перешкодженого голову М. Кузьму. Головною цілею зустрічі був виступ голови НТШ д-ра Ярослава Падоха із цінним інформативним матеріялом про акцію і пляни групи наукових і професійних організацій для спільної праці і об'єднання двох громадських центральних організацій у майбутньому. Д-р Падох з'ясував заплановану на 16-го вересня маніфестацію із мистецькою частиною у Кеннеді Центрі у Вашінгтоні з нагоди 20-ліття відкриття пам'ятника Т. Шевченка. Ця маніфестація репрезентуватиме здисциплінований протест проти посилення Москвою русифікаційної акції в Україні. Комітет, що його очолив д-р Падох, д-р Іван Флис і Ігнат Білинський, зробив перший крок у спільному порозумінні і співпраці.

„Ню Йорк Таймс" інформує про українські писанки

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Щоденник „Ню Йорк Таймс" з четверга, 5-го квітня ц.р., подав обширну інформативну вістку про мистецтво українських писанок.

Вістка розпочинається виясненням українського повір'я, що як довго люди будуть писати писанки; страховище, що персоніфікує чорта, буде приковане до скали і не буде грозити людям. Далі авторки допису подають спосіб писання писанок і традицію нести їх враз із іншими яйцями до посвячення у великодному кошику, як також символіку писанкових мотивів.

Одна із репортерок „Ню Йорк Таймсу", Енн Кронін, відвідала для подання тих інформацій сеньйора українських поселенців Мирона Сурмача у його крамниці на 7-ій вулиці в Ню Йорку та відбула з ним довшу розмову, в якій довідалася, що саме він розпочав у своїй крамниці продаж писанок ще у 1921 році. Тепер, хоч мешканці тієї частини Ню Йорку, де міститься „Сурма", змінилися, зацікавлення писанками не меншає, а постійно зростає.

Для читачів „Ню Йорк Таймсу" в статті подається ціни на готові писанки, як також знаряддя для вивчення мистецтва писання писанок і на книжечку Ярослави Сурмач в англійській мові про українські писанки. Є також точні інформації про курси писання писанок в Українському Музеї.

До статті, під наголовком „Мальовані великодні яйця українським способом", є долучені дві знімки писанки і способу її писання.

Як інформує редакцію „Свободи" Мирон Сурмач, одна із репортерок „Ню Йорк Таймсу", Урсуля Магоні, відвідала також Ярославу Сурмач і була присутньою на лекції писання писанок, в якій брало участь 35 жінок-американок.

ФОТОГРАФІЧНА ВИСТАВКА Л. ПАЛІЙ

Ню Йорк. — В Українському Інституті Америки, при 2 Схід 79-та вулиця (ріг 5-ої авеню), від суботи 14-го квітня, до середи, 9-го травня ц.р., відбуватиметься виставка фотографій п.з. „Обличчя світу". Галерія відкрита щоденно (крім понеділків) від 2-ої до 6-ої вечора. Відкриття виставки — 14-го квітня о год. 4-ій пополудні.

П. ПЕТКУС ПИШЕ ПРО ПОСИЛЕННЯ ТИСКУ У В'ЯЗНИЦЯХ СССР

Вашінгтон. — Литовський інформаційний бюлетень ЕЛТА, спонзорований Литовською крайовою фундацією, наводить довші цитати з писань члена Литовської Гельсінкської групи Віктораса Петкуса, які були надруковані у литовській підпільній „Хроніці" за січень 1984 року. В. Петкус був засуджений в 1978 році на підставі фальшивих свідчень підставлених КҐБ осіб на 15 років тюрми і заслання і тепер перебуває у північних районах СССР. Він пише, що в останніх місяцях дуже посилився тиск КҐБ в таборі і скріпилось слідкування агентів тієї славнозвісної установи за колишніми політичними в'язнями, чи як їх тут називають „в'язнями сумління", які вже відбули покарання, а тепер перебувають на так званих вільних поселеннях.

Петкус підкреслює, що агенти КҐБ особливо слідкують за перепискою в'язнів із зовнішнім світом, а навіть з рідними, копіюють усі листи і залучують до персональних течок зі справою в'язня. Листи зі заслання в дуже малому числі доходять до місця призначення.

Згадуючи про умовини у таборах рабської праці, що їх вдержує комуно-московський режим на просторах СССР, зокрема в Сибірі, Петкус каже, що люди голодують аж до виснаження, але голод не зламав їхнього духа і не послабив їхньої надії на зміну ситуації. Вони також вдержують зі собою всякі зв'язки, підтримують один одного духово, діляться окрушинками з отриманих посилок, новинами із зовнішнього світу, бо без надії, — каже Петкус, — ледве чи можна вижити в довгій ізоляції. В дальшому Петкус подрібно описує умовини, у яких приходиться жити в'язням і підкреслює, що кожна отримана вісточка, лист чи поштова картка, є великою цінністю для в'язнів, головно тих, які у позатюремному світі були громадсько і політично активними одиницями.

В кінці Петкус каже, що він хворий на рака і про цю свою хворобу він розказав співв'язням. Вони очевидно, були дуже зажурені. „Але я розказав їм історію наполеонівського вояка, який будучи хворим, просив імператора, щоб він дозволив йому померти в службі і Наполеон погодився задовольнити його бажання", пише Петкус.

Лист В. Петкуса помістили повністю литовські підпільні видання з відповідними коментарями і засудом практики совєтських лідерів та їхньої тоталітарної імперії.

В Ірвінгтоні відбувся духовний концерт

Ірвінгтон, Н.Дж. (а.дом.) — Ліга Української Православної Молоді округ Ню Йорку і Ню Джерзі влаштувала в неділю, 25-го березня ц.р., у пополудневих годинах, тут в українській православній церкві св. Тройці у вщерть виповненій церкві (до 500 осіб) Великопосний духовний концерт.

Церковний хор при церкві св. Тройці в Ірвінгтоні під орудою інж. Д. Олійника проспівав „Отче наш" муз. Артема Веделя, при вставанні всіх присутніх з місць. Концерт попередила коротка промова о. настоятеля Сергія Непріля, який в короткому слові вказав на ці Великопосні пісні-молитви до Всевишнього Бога.

В дальшому цей же хор проспівав дві церковні пісні та один Кондак з канону св. Андрія Критського, музика Д. Бортнянського.

Хор парафії св. Вознесіння з Мейплвуду, Н.Дж. під диригентурою Леоніда Харченка проспівав три церковні пісні, муз. Я. Яциневича та М. Тележинського.

Хор парафії катедри св. Димитрія з Картерету, Н. Дж., під диригентурою Марії Телепнев проспівав три церковні пісні, муз. Крупицького, о. прот. П. Турчанинова та Д. Бортнянського.

Хор парафії св. Юрія з Ярдвіллу, Н.Дж., під керівництвом Миколи Галети проспівав чотири церковні пісні, муз. А. Веделя, А. Архангельського та Д. Бортнянського.

Хор ім. М. Лисенка з парафії св. Вознесіння в Кліфтоні, Н. Дж., під диригентурою Осипа Головацького проспівав три церковні пісні, муз. А. Кастальського та М. Вербицького.

Хор св. Андрія з Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., під диригентурою Тараса Павловського проспівав три церковні пісні, муз. Д. Бортнянського, О. Кошиця та П. Гончарова.

На закінчення концерту всі об'єднані хори під орудою диригента Д. Олійника проспівали „Ой зійшла зоря" муз. М. Леонтовича, сольо — о. протодиякон Володимир Поліщук, заспівував Рафаїл Венке. В дальшому всі хори проспівали „Боже, Великий Єдиний" муз. М. Лисенка і тим закінчили цей так вдалий, Духовний Великопосний Концерт.

Після концерту всіх присутніх гостило чаєм та тістечками у церковній залі Сестрицтво св. Покрови при Святотроїцькій церкві під керівництвом Віри Пасько.

Я. Сусленський і Ю. Пустовойтів відвідують Північну Америку

Джерзі Сити, Н.Дж. (Л. В-а). — Під кінець березня голова Товариства Єврейсько-Українських Зв'язків в Ізраїлі, Яків Сусленський і його приятель і співробітник Юрко Пустовойтів прибули до Північної Америки на тритижневу візиту.

Обидва чільні діячі ТЄУЗ відвідали редакцію щоденника у вівторок, 3-го квітня, де в двогодинних розмовах росповіли про працю Товариства та про своє намагання поширити діяльність ТЄУЗ, особливо збільшуючи членство, видавничу й організаційну ділянки, як і діяльність на зовнішньому відтинку.

Відомий вже українцям на поселеннях у ЗСА і Канаді Я. Сусленський прибув сюди, в осідок Українського Народного Союзу, як давній знайомий. Він — людина, яка робить велетенську працю для поліпшення відносин поміж народом жидівським і українцями, народом, якого він навчився шанувати і навіть подивляти, живучи і працюючи в Україні перед його виїздом до Ізраїля, і приятелюючи з українськими дисидентами — політичними в'язнями (декому з них він завдячує своє життя), також ще "вдома", перед йогоісходом з землі, де він народився. Я. Сусленський привіз із собою нове видання журналу „Діялоги", чч. 3-4, 212-сторінковий журнал, квартальник, громадсько-політичний та літературний, офіціоз Товариства Єврейсько-Українських Зв'язків в Ізраїлі; що його перше-друге число вже дістали члени Товариства і передплатники (їх ще дуже мало, бо всього 60-70 осіб поза Ізраїлем) і яке зустрілося з великою прихильністю в читачів, як публікація, що „не завиває в папірці" нічого, а пише так, як воно є, порушуючи найбільш турбуючі читача теми з царини відносин українсько-жидівських. Можна з певністю сказати, що цей журнал (його називають редактори „Діялогів" дуже скромно — бюлетенем) мусить стати конечною підручною книжкою як приятелів, так і „ворогів" Товариства, бо матеріяли, що в „Діялогах" поміщуються, у великій частині є унікальними матеріялами (про „Діялоги" писатиметься ще на іншому місці).

Я. Сусленський каже, що приїхав, хоч його відраджували тепер від приїзду навіть цьогобічні члени ТЄУЗ, а приїхати їх примусили накопичені питання, які треба вирішити тут, на місці. Зокрема потреба забезпечити видання „Діялогів" також англійською і гебрейською мовами, — досі, квартальник появляється українською і російською мовами, з малими вкрапленнями текстів івритом, — і дуже поважна справа — брак фінансів, яку вдалося б налагодити, якщо збільшиться кількість передплатників, до чого гаряче закликає редактор журналу. Тут принагідно зазначує він, що передплата становить 20 дол. річно, а адреса редакції така: Association for Jewish-Ukrainian Contacts, Ramot 3/28, Jerusalem, Israel. Справа українських авторів-дописувачів до „Діялогів" цікавить Я. Сусленського, кількість таких повинна збільшитися.

Всі ці і більше справ Я. Сусленський мав обговорювати того ж вечора на виступі в Українському Народному Домі в Ню Йорку, та на всіх інших зустрічах з українцями, членами і симпатиками Товариства, як і тими українцями - працівниками пера, які цікавляться цією незвичайно важливою тематикою — відносинами поміж українцями і жидівською меншиною в Україні на протязі багатьох століть і про сучасні та майбутні стосунки поміж обома народами.

Вся розмова включала також знайомство присутніх з новою для „Свободи" особистістю — українсько-жидівським поетом із замилування Ю. Пустовойтовом. Він працює в Товаристві щойно один рік, але за цей час став незаступимою особою для голови Товариства. Ю. Пустовойтів вже 10 років як виїхав з СССР. Сам він філолог, хоч у Ізраїлі, не опанувавши гебрейської мови, мусів працювати робітником на заводі. Тепер він на пенсії, бо хворий на серце, хоч він відносно зовсім молода людина — йому 47 років. Із замилування до мови, зокрема української, писав він вірші для себе, які появляються щойно в останньому часі також на сторінках різних періодиків, включно з українськими. Батько Юрка Пустовойтова — українець, мати — жидівського походження. Його досвід життєвий, як дитини під час німецької окупації Львова, де його родина тоді про-

Закінчення на ст. 4.

ТЕМА ЦЕНТРАЛЬНОЇ АМЕРИКИ була порушена у недільному телевізійному інтерв'ю з секретарем оборони ЗСА Каспаром Вайнберґером. Його запитали, чи то правда, що ЗСА збирається послати свої військові частини в обшир Центральної Америки, якщо сучасні зусилля Уряду президента Реґена припинити там прокомуністичні ребелії заведуть (про такий плян Реґена подав на своїх сторінках щоденник „Ню Йорк Таймс" з неділі, 9 квітня). „Такого пляну президент Реґен не має", — запевнив секретар оборони.

К. ЧЕРНЕНКО ОБВИНУВАЧУЄ ЗСА ЗА НЕСПОКОЇ В СВІТІ

Москва. — Совєтський лідер, генеральний секретар ЦК КПСС Константин Черненко знову публічно обвинуватив З'єднані Стейти Америки, що вони, а не хто інший, винні за неспокої в світі і напружену ситуацію, яка існує між двома надпотугами СССР і ЗСА.

В опублікованому в „Правді" та інших центральних совєтських газетах інерв'ю К. Черненко заявляє, що не зважаючи на розмови, які ведуться на нижчому рівні між представниками Совєтського Союзу і ЗСА, наближення між двома надпотугами не наступило, а так само не зроблено жадного прогресу для відновлення переговорів про редукцію міжконтинентальної нуклеарної зброї, які, як відомо, велися в Женеві і були перервані совєтською стороною. Він, очевидно, відкинув західні „спекуляції", тобто оцінку багатьох аналітиків, що СССР вичікує на висліди президентських виборів в ЗСА і працює в напрямі, щоб пошкодити перевиборові теперішнього президента Роналда Реґена. Черненко чорними красками змалював совєтсько-американські відносини під теперішню пору і посилення зброєнь, зокрема нуклеарних, з обидвох сторін. Підкреслення ним нуклеарної загрози, - кажуть політичні спостерігачі, - було зроблене зумисно, щоб створити в світі уяву страшної загрози нуклеарної війни і посилити рухи пацифістів та лібералів, які домагаються на Заході — не в СССР — замороження продукції нуклеарної зброї і започаткування „мирного діялогу" з Москвою.

„Ситуація в світі не покращала, - заявляє Черненко у своєму інтерв'ю, - вона залишається дуже небезпечною". Інтерв'ю совєтського генсека розповсюднило по цілому світі совєтське пресове агентство ТАСС і було прочитане на совєтській телевізії, а частини з нього передавались по радіо. Совєтські джерела підкреслюють, що совєтський лідер відповів на запитання переслане йому газетою „Правда", яка є органом ЦК КПСС, отже вся ця комедія була аранжерована на Кремлі з метою застрашити світ можливістю нуклеатної війни і впливати на хід американських президентських виборів.

Очевидно, К. Черненко не назвав ані одного прикладу чи випадку совєтських заходів покращати відносини із ЗСА. Відомим є тільки один факт виміни листами між ним і президентом Р. Реґеном зараз після того, як Черненка було „обрано" генеральним секретарем.

Совєтський лідер крім того атакував промову Президента ЗСА, яку він виголосив в Джорджтавнському університеті, не погоджував ся з плянами дозброєння ЗСА, розміщенням нуклеарних ракет в країнах НАТО, повторив стару заялозену фразу про відмову СССР від переговорів поки не будуть забрані ракети з Европи, цілком не згадував останньої пропозиції Р. Реґена про заборону хемічної зброї яку в першу чергу поширив СССР в Азії.

Демократи шукають жінки на віцепрезидента

Вашінгтон. — Лідери Крайового комітету Демократичної партії поважно почали застановлятися над висуненням жінки на пост віцепрезидента і вже почали „розшуки" за відповідною особою. Покищо згадується три можливі кандидатки: посадника Сан Франсіско Діяну Файнстін, конгресменку з Ню Йорку Джералдіну Ферраро і Марту Коллінс, губернатора стейту Кентакі.

Під час передвиборчої кампанії в Ню Йорку справу жінки на віцепрезидента висував також губернатор Маріо Квомо і навіть посадник міста Ню Йорку Есвард Кач. У зустрічі з кореспондентами М. Квомо виключив свою особу, як можливого віцепрезидента, кажучи, що він дуже задоволений теперішним постом губернатора і не є претендентом на жадний урядовий пост у Вашінгтоні.

Д. Файнстін, Є. Кач і М. Квомо виступили на телевізійній програмі Сі-Бі-Ес і на запитання кореспондентів про президентські вибори й можливість висунення жінки на віцепрезидента відповіли: „Я бажаю якнайсильнішого і ефективного складу, який міг би перемогти теперішнього президента Роналда Реґена", — заявив посадник Ню Йорку. Він дораджуватиме демократичному кандидатові на президента ставити жінку на цей високий престижевий пост.

М. Квомо висловився в подібному тоні і назвав два прізвища — Файнстін і Ферраро. Посадник Файнстін заявила, що вона горда, що лідери Демократичної партії льокально і на крайовому рівні згадують її прізвище як можливого кандидата на віцепрезидента, але вона думає, що демократичними кандидатами будуть Волтер Мондейл і Ґері Гарт, якщо до часу Конвенції не зайде зміна і не наступить „ідеологічний" розкол між згаданими кандидатами. Файнстін буде господарем демократичної Конвенції, яка, як відомо, відбудеться у Сан Франсіско.

НІКАРАҐУА ПОДАЛА СКАРГУ ДО МІЖНАРОДНОГО СУДУ

Вашінгтон. — Державний департамент ЗСА повідомив, що уряд сандіністів в Нікараґуа подав скаргу на З'єднані Стейти Америки до Міжнародного Суду в Газі за те, що Вашінгтон допомагає „підривним силам", тобто антикомуністам, вести боротьбу проти прокомуністичного уряду, який, тісно співпрацюючи з Москвою і Гаваною, допомагає їм експортувати революцію до інших латиноамериканських країн і встановлювати комуністичні впливи в тій гемісфері у безпосередньому сусідстві із ЗСА.

Безпосередньою причиною нікараґуанського зажалення є, мовляв, справа замінування портів, хоч, як відомо, цим ділом займаються антикомуністичні повстанці при допомозі американських розвідчих чинників, зокрема Сі-Ай-Ей. Речник Державного департаменту Джан Гюз виразно підкреслив, що ЗСА ні в якому разі не бажають, щоб Міжнародний Суд чи будь-яка міжнародна організація вміщувались до апробованої Урядом активности Сі-Ай-Ей і дав до зрозуміння, що йдеться тут про безпосередню загрозу американських інтересів в цьому обширі. Дж. Гюз ще раз повторив раніше становище президента Роналда Реґена, Державного департаменту і Департаменту оборони, що ЗСА ні в якому разі не дозволять, щоб в Центральній Америці закріплювався комунізм, особливо коли до цього спричиняються Совєтський Союз і Куба, які мають свої імперіялістичні інтереси і зацікавлення у поширенні їхньої гегемонії в цьому районі світу.

З приводу скарги в обидвох палатах Конґресу, а зокрема в Палаті Репрезентантів, розгорнулась гостра дискусія, що її, в першу чергу, започаткували демократи, зокрема критик політики республіканців спікер Палати Томас О'Нілл. Вони при допомозі ліберальних засобів масової інформації, заговорили про цілковитий брак харчів і медикаментів у Нікараґуа, показали на телевізійних екранах страшну нужду в тій країні, виступили проти недавнього схвалення 25 мільйонів долярів для активности Сі-Ай-Ей і 61 мільйон для Ель Сальвадору, притягнули для цієї акції деяких ліберальних республіканців і засудили політику Адміністрації в Центральній Америці, заповідаючи переслухання в тій справі в Палаті Репрезентантів.

Очевидно, місцевим лібералам морально допомогли протести проти замінування портів Нікараґуа урядами Франції і Великобританії, а засоби совєтської інформації висловили своє здивування, що Р. Реґен не бажає визнати децизії міжнародних організацій, таких як Об'єднані Нації і Міжнародний Суд. Таке становище Уряду ЗСА нікараґуанський міністер закордонних справ Міґуель д'Еското Брокман назвав „признанням Вашінгтону до вини".

Для підтримання морального тиску кубинські і совєтські кораблі розпочали спільні маневри, хоч у порівнянні з американськими воєнними кораблями, які перебувають у Караїбському морі, комуністична „фльота" виглядає дуже мізерно, — кажуть політичні спостерігачі.

В АМЕРИЦІ

НЕГРИТЯНСЬКІ ЛІДЕРИ ПОВАЖНО задумуються висунути свого кандидата на посадника найбільшого в ЗСА міста Ню Йорку проти кандидатури дотеперішнього посадника жидівського походження Едварда Кача, який вже заповів, що він кандидуватиме ще раз в 1985 році. Першим негритянським кандидатом буде мабуть міський радний з Бруклину Алберт Ванн, демократ, який був захоплений участю чорних, пуерторіканців й інших етнічних груп у передвиборах на демократичного президента в Ню Йорку. А. Ванн є керівником передвиборчої кампанії проповідника Джессі Джексона і його праця в Ню Йорку увінчалися великим успіхом. Джексон отримав у передвиборах 26 відсотків голосів у стейті і 33 відсотки в самому місті Ню Йорку.

КОЛИШНІЙ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ, а тепер передовий кандидат від Демократичної партії на президента Волтер Мондейл, виступаючи у Миддлтавні, Па., на передмісті якого приміщений Тримилевий острів з нуклеарною електростанцією виявив, що він, якщо буде обраний на президента, постарається, щоб нуклеарні реактори на цьому острові були закриті, бо тільки в такий спосіб вони перестануть бути загрозою для населення. Політичні спостерігачі та кореспонденти, які подорожують разом з В. Мондейлом однозгідно висловили думку, що такі заяви кандидатів на президента ЗСА є безвідповідальні, нереальні і нездійснимі, про що, очевидно, знає Мондейл, але чого тільки не говориться для здобуття більшої кількости голосів. Навіть третій з ряду кандидат на президента Джессі Джексон назвав заяву Мондейла „звичайним трюком".

КРАЙОВИЙ ІНСТИТУТ ДЛЯ ДОСЛІДІВ хвороби пістряка та численні приватні дослідники чимраз частіше говорять тепер про зв'язок хвороби рака з харчами, закликаючи при тому населення відповідно і раціонально відживлятись. Наприклад, споживання більшої кількости овочів і ярини запобігає розвиткові пістряка уст, горла, а навіть шлунка, бо овочі чистять шлунок від осадів. Речники інституту кажуть, що люди, які споживають більше риби, ярини, овочів, молочних продуктів, а менше волового м'яса, особливо сильно припечених стейків, насичених різною приправою, мають всі вигляди залишитися довше здоровими.

СЕРЕД ДЕМОКРАТИЧНИХ ЛІДЕРІВ чимраз більше поширюється думка, що у випадку коли б на Конвенції Демократичної партії дійшло до кризи чи неуступчивости обидвох кандидатів, Волтера Мондейла і сен. Ґері Гарта, Конвенція тоді шукатиме альтернативного кандидата. Ним, очевидно, не буде сен. Едвард Кеннеді, який вже раніше відмовився від кандидатури, але інший сенатор з Арканзо Дел Бамперс. Він вважається поміркованим лібералом з півдня, який може об'єднати роз'єднану партію і повести її до виборів спаяною і сильною. У Вашінґтоні, зокрема в урядових колах, не вірять в таку можливість.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ ОБОРОНИ Каспар Вайнберґер, який не вірить в погодженість Москви на редукцію міжконтинентальної нуклеарної зброї, бо, на його думку Совєтський Союз ніколи не погодиться на міжнародну інспекцію своїх засобів і виробництва цієї зброї, переконаний, що З'єднані Стейти Америки можуть за короткий час випродукувати ефективну зброю проти совєтських ракет, яка буде спроможна оборонити ЗСА перед нуклеарним нападом СССР. При тій нагоді К. Вайнберґер відкинув совєтський закид, що ЗСА заміновують порти в Нікараґуа і займаються „водним піратством", як це окреслив один із совєтських речників з міністерства оборони.

У СВІТІ

ТЕПЕР, КОЛИ В АРҐЕНТИНІ вже є новий уряд, а її колосальні заборгування світовим і американським, в першу чергу, банкам зобов'язалися ЗСА допомогти сплатити, — Америка позичає півбільйона долярів на заплачення відсотків від позичок, — виявляється, що цей новий уряд навіть докладно не знає розмірів аргентинського боргу. То ж уряд закидає попередньому урядові різні надужиття, за які винуватцям треба буде судово відповідати.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ЛІТАКИ ПЕРЕВЕЛИ заповіджені „відплатні акції" за терористичний напад, що був здійснений минулого понеділка, 2-го квітня, в купецькій дільниці Єрусалиму, коли три арабські терористи обстріляли з машинових крісів і обкидали ґранатами мирних прохожих у місті, які здійснювали свої закупи на одній з найбільш людних вулиць столиці Ізраїля. Налет ізраїльських літаків на здогадні бази палестинців у Ливані відбувся в неділю, 8-го квітня, в горах на схід від Бейруту.

ІРЛЯНДСЬКА РЕВОЛЮЦІЙНА АРМІЯ взяла вину на себе за постріли в члена міської ради і його дочку в Бельфасті, Північна Ірляндія, як вони виходили зі Служби Божої в неділю, 8-го квітня, з католицької церкви. 22-річну вчительку Мері Траверс забито на місці, а 56-річного батька Тома Траверса в критичному стані завезено до шпиталю з шістьма ранами від куль. Тому що і жертви і вбивники є католиками, то здогадно причиною замаху на родину Траверса був закид в його „коляборації" з протестантами у Північній Ірляндії. Дружина пораненого була з ними, але постріли її не зачепили.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

СССР шантажує Скандинавію

Як відомо в останніх днях Москва почала морські маневри біля берегів Скандинавії, в яких змобілізовано понад 100 советських военних кораблів та майже таку саму кількість підводних военних човнів. Це ніби симульований военний напад на Америку, але на ділі це певного роду шантажування Швеції, Норвегії і Данії з боку Москви.

Від кількох літ советські підводні човни безкарно наїжджають на територіяльні води цих згаданих держав, випробовуючи їхні нерви та рішучість, особливо Швеції і Норвегії.

Покищо немає мови про евентуальну інвазію цієї країни Москвою, але всім відомо чому Кремль безнастанно порушує ці територіяльні води скандинавських країн.

За останніх 30 років советський уряд з ваганням прийняв т. зв. нордійську рівновагу — — цебто неписану угоду, що Швеція залишається невтральною державою, тоді коли Норвегія і Данія лишаються членами НАТО з певними обмеженнями. На всякий випадок, Норвегія і Данія зобов'язалися не дозволяти на стаціонування атомових ракет на своїх територіях, як теж на жадні військові вправи НАТО, там же, в заміну за советську „стриманість", цебто „залишення в спокою" Фінляндії і скандинавських країн.

Тому останні советські провокації своїми підводними човнами на територіяльних водах Скандинавії починають турбувати провідників НАТО.

Деякі із відомих спеціялістів вірять, що ціллю советських підводних човнів є випробувати терпеливість скандинавських урядів і тому безкарно висувають свої перископи і обсерваційні вежі, сподіваючись, що ніхто не відважиться відкрити вогонь проти советських военних кораблів.

Ще інші аналітики цієї ситуації переконані, що Советський Союз старається засвоїти собі право на всякі безкарні маневри у переконанні, що згадані уряди не відважаться повести навіть леґітимної оборони проти советських напасників. Ця тактика віддзеркалює стратегічну доктрину адмірала Сергія Ґорщкова, який писав, що „для осягнення політичних цілей без війни треба уживати погроз про неминучі военні операції".

Американський секретар морської піхоти Джон Ф. Леман недавно заявив, що в будь-якій конвенціональній війні „совети плянують захопити Норвегію і зараз же в перших днях такої війни вживати норвезькі фйорди для советських підводних човнів, подібно, як це робили німці під час Другої світової війни..." З цією метою советська морська команда наперед розвідує про евентуальні підводні приміщення для советських підводних човнів.

В останніх 25-ти роках советська морська сила зросла до колосальних розмірів — 285 підводних човнів з балістичними стрільнами, в той час коли Америка має тільки 95 таких підводних човнів), та 288 більших советських военних кораблів, коли Америка має тільки 189 таких кораблів.

Головна кватира північної советської фльоти є в Мурманську, 80 миль від норвезького кордону. Покищо Швеція і Норвегія — говорять про ці советські авантюрницькі наїзди, хоч обидві країни мають модерні торпеди проти підводних човнів і можуть їх кожної хвилини знищити.

На випадок більших советських нападів, Норвегія може розраховувати на допомогу НАТО. Це, одначе, не відноситься до Швеції, невтральність якої Москва нібито ґарантує. Одначе, раніше чи пізніше Швеція переконається, що її невтральність рівночасно є її великою слабістю, бо дуже сумнівно, щоб СССР респектував шведську невтральність, якщо б прийшло до війни поміж СССР і Заходом.

Дописи з життя громад, установ, організацій чи осіб мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками й писати розбірливо. Дописи слід надсилати до десяти днів після відбуття даної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи й правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища, не скорочуючи їх. У випадку англійських імен чи назв треба дати в дужках і їх.

Михайло Кучер

„НАЦІОНАЛЬНА" ЧИ „ПОЛІТИЧНА" ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

II.

У січні 1933 року видано нову директиву ЦК ВКПб, згідно з якою карано десятьма роками таборів за вжиття людьми кормових культур — вівса, кормових буряків тощо.

Весною 1933 року українське ОҐПУ розіслало секретну директиву: Всім відділам ОҐПУ і обласним прокурорам, копія районовим відділам ОҐПУ і районовим прокурорам. Всі справи людоїдства не розглядати звичайними судами, а передавати для закритого слідства колегії ОҐПУ

Ця директива виявила правду. Влада знала, що діється на селі.

І все таки 1928 року вивезено за кордон і продано І мільйон центнерів зерна.. 1929 року продано за кордон 13 млн центнерів; 1930 року 48.3 млн. центнерів; 1931 року вже почався голод — продано за кордон 518 млн центнерів, 1932 року 18,1 млн центнерів. Крім того експортовано й інші продукти, яких було багато на державних складах у голодуючих областях.

Коли чутки про голод у СССР і в Україні дійшли на Захід, Молотов сказав, що це „фальшива контрреволюційна пропаганда". А після закінчення колективізації Сталін сказав: „Жити стало краще, жити стало веселіше. Кількість населення побільшується скоріше, як за царя". Одначе перепис населення 1937 року показав неймовірні втрати населення. Але вислід перепису визнано „шкідницьким". Були випадки розстрілів статистиків. Закрито журнали „Вісник статистики" і „Статистичний огляд". Комунізм осягнув свою мету. Опір селянства зломлено, Селянин став наймитом партії. Колгоспи задумано і зреалізовано не задля ефективного господарювання, а задля політичної контролі населення.

Харчова політика большевиків у перші місяці влади була підставою їх перемоги. Одначе голод насувався також на місто. Ось, наприклад, яке становище було в Петрограді. Про харчове становище в містах України відомостей майже нема, поза окремими спогадами.

Після захоплення большевиками влади в Петрограді було запасу тільки кілька пудів муки. Поступало до міста денно тільки 12,000 пудів хліба. Денна пайка хліба у чверть фунта вимагала 48,000 пудів денно. Армія також стала на порозі голоду. Харчів мала тільки на два дні. Тоді справою харчування міста зайнявся Военно-революційний комітет і почав формувати з робітників і матросів відділи для грабунку селян. Наслідки грабунку здивували большевиків — почало прибувати до Петрограду 227,249 пудів зерна.

Кількість каральних відділів за перших шість місяців большевицько-лівоесерівської влади в Петрограді було 50,000 робітників і матросів.

Голод викликали політичні причини. Советська влада не могла вирішити харчувальне питання буржуазними методами — розвитком вільної торгівлі. Большевики пішли по лінії хлібної монополії. (История социалистической экономики СССР, том I, стор. 196-197).

СССР опинився під „харчовою диктатурою". Мета її була за Леніном — „вести безкомпромісову боротьбу і війну з селянською та іншою буржуазією, що залишає для себе непотрібний хліб". Селян проголошено „ворогами народу", себто партії. Виходить, що селяни не народ і вороги самі собі.

Одначе причини постійних неврожаїв у СССР не тільки кліматичні. У Советському Союзі за Сталіна та й після нього за Хрущова було заборонено практично вживати великі досягнення світової і советської агрономічної науки. Ідеологія заполонила науку, підпорядкувала її собі. Це привело до руїни сільське господарство. Партія із своєю ідеологією відкидала як буржуазну диверсію все, що могло накормити величезну країну. Діялектичний матеріялізм привів до катастрофи науку в СССР із фізичним винищенням вчених. Була заборонена генетика, в тому і в медицині. Медицина не могла успішно лікувати комплексу патологічних симптомів. Люди помирали без правильних діягнозів, а лікарі дозволили партії панувати над знанням.

У СССР винищено гречку і тепер гречана крупа — дефіцит. Мічурін і Лисенко — його в СССР згірдливо називали неграмотний агроном з Уманського сільсько-господарського інституту — зруйнували сільське господарство. Лисенко досягнув неймовірно високого становища в СССР і ненавистю плебея ненавидів справжніх вчених.

Сталін розстрілював вчених за „шкідництво". Жадного шкідництва не було. Його вигадав Сталін для винищення вчених і взагалі інтелігенції, як винних за неуспіх економіки. За смертні присуди над невинними голосували мільйони працюючих на своїх мітинґах. Божевілля охопило країну. Але чи всі не знали що творять? Були такі, що знали. Про те оповіли, тільки опинившись на безпечному Заході.

Ол. Зозуля

Біля пам'ятника на Володимирській Гірці

— Отут і сядемо. Нема кращого місця, як коло князя Володимира.

— То правда, — ствердив Кузя, — є нащо спертись і спину об п'єдестал почухати. Розумно зробили, що цього літа поставили.

— Що?! Чи знаєш, йолопе, що князь Володимир охрестив і просвітив народ наш. Знаєш, коли це було!?

— Та...

— Не знаєш. Я теж...мабуть з тисячу літ тому...Та Бог з ним! Розкубруй!

Кузя хвацько вдарив долонею по денці пляшки, корок вискочив, як куля з цівки.

— Та не розхлюпуй! — Семен перехилив келішок і мовив: — Слабенька, мабуть розведена.

— Хіба тепер є щось натуральне. Директора крамниці Куцика мають судити за те, що до кожної бочки вина відро води добавляв.

— Я оце випив і подумав: я п'ю, бож працюю на м'ясокомбінаті, то вже не без того, щоб, ... але ж усі так. А за що п'єш ти? Ті гайки, що ти штампуєш, нікому не потрібні.

— Не гайки, а цвяхи!

— Ха-ха-ха! Ніби з цв'яхів можна ґуляш готовити.

— Чого ж?! Баба Трусиха моїми цвяхами два колгоспи обслуговує. Учора принесла свіженького сальця й м'ясця.

— Це ота стара печериця, що у флігелі живе? Ох і спритна. За болгарські чоботи вирвала в мене сім кіло ковбаси. Щоправда, чоботи, як грім.

— Чому ж не носиш?

— Е, я не дурний! У таких чоботях увечорі патлата босячня роззує, це так певне, як пити дать. Може б уділив мені пару кілограмів? Хочу будку для дров збити, а цвяхів чорт-ма.

— Чого ж, можу! Кілограм цвяхів за кілограм ковбаси...

— Ти здурів!? А цвяхи хоч з головками?. Чорт з тобою — наливай...

— Келішок твій для недоростків-підростків. Краще давай з горлечка...

— Ти знаєш, що це за келішок? Це, брат, перший трофей. З нього есесівський генерал дудлив водку - шнапс. Все мирне життя ношу його в боковій кишені. Трофей же!

— А що сталось з генералом?

— Дрепанув, аж штани згубив... А коли ми увірвались в місто (це було в Саксонії), так затіяли такий кордебалєт, що ух та ах!

— Давали німакам „прикурити"? Чи як?

— Ну, за дозволом... Тиждень був наш. Ми ж, наче вовки, накинулись на вурст, шнапс і, нарешті — на фройлейн...

— А як це по-нашому?

— Ну, об'їдалися від пуза ковбас, дудлили водку і вино та розважалися німецькими дівчатами. Удень барахолились, тобто здійснювали Марксо-ленінське гасло: грабуй награблене!, а вечором — пир на весь мир. Сім мішків добра відіслав додому. Правда, останній мішок пропав. Та чорт з ним, бож там було лише кухонне начиння. Проте жаль чайника — з чистої міді був. Недаром поштовий щур — службовець, чорнильна душа його, хапнув. А я за той чайник кров проливав!

— За чайника?!

— Ну, не тільки за чайника... Якби воював сяк-так, — то медалів не причепили б. А без медалів на м'ясокомбінат хіба прийняли б? Приймають туди тільки заслужених, он-як!

— Чому ж не носиш тих медалів?

— Вийшло так, що здуру пропив. Якийсь злодій дав десятку. А для чого йому ці бляшки — піди розберись. Коли подумаю, що час іти на пенсію, аж страх бере, де знову медалі дістати. Тоді вже питиму вприглядку. Бо пенсія — як сам знаєш — така мала, що хіба на „чвертку" вистачить.

— А он Платон вже рік пенсіонером і кожен день напідпитку.

— Ха! У Платона ситуація інша — брат знайшовся. Кожного місяця присилає з Канади джінси для ґешефту. Раніше по 100-150 карбованців здирав, а тепер ще на 30 підвищив. Правда штани акуратні, міцні і з чотирма кишенями. Словом, поталанило обом. Наливай!..

— З порожньої не націдиш.

— Чого ж мовчиш? Якщо так — то гайда до погребка, може незакритий, то хоч молдавським кислим вином шлунок обмиємо...

Відійшовши кілька кроків від пам'ятника, ці громадяни країни „перемігшого соціялізму", в якій нічого на власну руку не вільно робити, хіба що заливати себе горілкою, затягли дуетом: „Шумєл камиш, Дерев'я ґнулісь. А ночка тьомная бу-л-а-а!".

А святий Володимир з сумом дивився на цих „щасливих" советських людей і наче хитав з докором головою.

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реаґувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Іван Кедрин

БЕЗТАЛАННА ПОСТАТЬ РОЗЧАРОВАНОГО ІДЕАЛІСТА

(Дмитро Шумук: „Пережите і передумане", Спогади й роздуми українського дисидента-політв'язня з років блукань під трьома окупаціями України. 1921—1981". Передмова Надії Світличної. Супровідна стаття Василя Гришка. В-во „Українські Вісті", Дітройт, 1983. стор. 536)

Коли читати книгу Данила Шумука, то на задній плян відходять оповідані ним події і люди. На першому пляні залишається тільки і єдино постать самого автора. Залишається трагічне тло трьох жорстоких безглуздих режимів, під якими опинилася була — під одним з них далі перебуває — Україна і на тлі переслідування людини тими режимами залишається трагічна постать одної жертви, якою є Данило Шумук. Він — найбільш „контроверсійний" український дисидент і поруч із генералом Петром Григоренком він таврований і лаяний однаково частиною вільної української преси в діяспорі, як і всіма засобами інформації большевицького режиму. Бо Данило Шумук був замолоду комуністом, щирим, переконаним комуністом, членом КПЗУ (Комуністичної партії Західньої України), признавався до комунізму, вірив в нього і за вірність комуністичній партії пересидів п'ять і півроку у польській в'язниці. Але чи можна твердити, що хто комуніст — той не може бути патріотом своєї нації? Комунізм, як інтернаціональна ідея, давно перестав існувати. Від Леніна почавши на теперішньому Черненкові кінчаючи — це патріоти російсько-большевицької імперії. І Броз Тіто був палким сербським патріотом, дармащо також жорстоко розправлявся з інакодумаючими патріотами і розстріляв не меншого від нього патріота Міґайловіча. Чи можна заперечувати, що патріотами були Хвильовий, Скрипник, чи Винниченко, який видав у Відні комуністичний тижневик і де дав себе спокусити поїхати до Харкова на пост віцепрем'єра ЧССР?

І чи кожний з нас може присягнути, що всі наші земляки, члени компартії Української „Радянської" Республіки — це перевертні, яничари, добровільні колісцята могутньої партократичної машини і нема між ними валенродів?! Є напевно перевертні-яничари, але є напевно й валенроди.

Данило Шумук став комуністом ще як малолітній юнак, з наївної віри в прегарні гасла, що їх проповідували комуністи — воля, братерство всіх народів, рівність, безклясове суспільство, справедливий розподіл всіх дібр, повна свобода людини і вічний мир на землі. Це той рай, що його обіцювали комуністи, протиставляючи його пеклу, що ним були всі інші ідеологічно-устроєві концепції. І Шумук, народженець Волині у реакції на польський режим з його політикою національної асиміляції став комуністом, признавався до нього і терпів за нього.

За німецької окупації у реакції на жорстокі акти нацистського режиму вступив до УПА, яка боролася на трьох фронтах — проти німців, поляків і большевиків. Але в УПА він пізнав той український націоналізм, який не підходив під його поняття братолюбія й ідеальної справедливости. У розмові з своїм зверхником, вірним „Декалогові українського націоналізму" він одверто заявив, що погоджується тільки з першою точкою того Декалогу:

„Здобудеш українську державу, або згинеш за неї", але рішуче натаврував 10-ту точку „Будеш змагати до поширення сили, багатства і простору української держави", бо,— як заявив, „поширення простору пахне загарбницьким духом". Тому й розійшовся з націоналізмом та в пізніших вже роках виразно критикував „Націоналізм" Дмитра Донцова.

Попався в руки большевиків і там почалася його ґеґенна, яка триває по нинішній день. У „Віснику репресій в Україні", що його видає і редаґує Надя Світлична, за 1982 рік випуск 1, читаємо: „Стала відома адреса, за якою має відбуватися 5-річне заслання Данила Шумука: Казакстан, Уральська обл. Каратобенський р-н, пос. Каратобе., комн. ч. 1". Але ж це вже третій з черги засуд проти Шумука, бо вперше засудили його на кару смерти, замінивши згодом на 20-тилітню каторгу. У своїх гірких міркуваннях Шумук пише: „мене в'язнили за комунізм, тепер в'язнять за антикомунізм". Разом Данило Шумук пересидів у різних таборах примусової праці і зазнав нелюдських знущань при різних допитах і різних Ґулаґах 37 років, включно із згаданою вгорі польською в'язницею. Народженець Волині, йому тепер 70 років. Має рідного брата в Канаді і канадський уряд старається віддавна видістати його з СССР; але дістав відповідь від большевиків, що Шумук „военний злочинець" і тому його не можна випустити на волю... „Міжнародна амнестія, — пише Надя Світлична, — називає Данила Шумука найстаршим політичним каторжником..." Позбувся своєї віри в комунізм не в наслідок власних трагічних переживань, а тоді коли дізнався про страхіття штучного голоду, спричи-

Закінчення на ст. 3.

Марта Тарнавська

ТРАГІЧНІ ПАРАДОКСИ ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛІША

I.

Українська Радянська Енциклопедія характеризує Пантелеймона Куліша як „українського поміщицько-буржуазного письменника" , що його політичні погляди розвивалися „від поміщицько-буржуазного лібералізму до буржуазного націоналізму"..." (т. 7, с. 477). Здавалось би, що письменник такого політичного профілю повинен бути особливо близький українським „буржуазно-націоналістичним" емігрантам на Заході, втішатися їх увагою і популярністю, тим більше, що як висловився про нього Микола Хвильовий — „тільки його можна вважати за справжнього европейця, за ту людину, яка наблизилася до типу західнього інтелігента" („Твори в п'ятьох томах", т. 4, с. 179). На жаль, за вийнятком історичного роману „Чорна рада", що є обов'язковою лектурою в українських школах, творчість Пантелеймона Куліша для українських читачів на Заході залишається зовсім незнаною, а сама постать автора — загадковою і контроверсійною.

Євген Маланюк, що називав Куліша „несамовитим Паньком" та „Великою Пристрастю", у своєму есеї написаному 1947 року, відмічував із жалем, що ми досі не маємо „хоч би маленької, але синтетичної монографії про такого яскравого чоловіка, як Куліш" і перестерігав зразу, що „монографія" ця не буде працею простою чи звичайною: занадто незвичайною постаттю був „і залишається несамовитий Панько Олелькович!" („Книга спостережень", р. 1, с. 114). Твердження це залишалося в силі і тридцять років пізніше. Але ось, несподівано, на Кулішівському фронті велике зрушення: 1983 року вийшла друком перша англомовна біографія Куліша пера Юлія Луцького,* а біжучого 1984 року у видавництві УВАН у ЗСА має появитися том українського листування Пантелеймона Куліша — листування, що його проаналізував у вступній статті, передрукованій у журналі „Сучасність" за грудень 1983 року,** Юрій Шевельов.

Біографії і листування належать до найцікавіших у літературі жанрів — і ось раптом український читач на Заході отримав фасцинуючий подарунок: змогу познайомитись із важливою і дуже кольоритною постаттю української інтелектуальної історії. Чим важливий для української культури Пантелеймон Куліш? Заслуги його коротко зреасумував в одному параграфі Євген Маланюк: „... народу нашому подарував... Біблію і Шекспіра... залишив нам перший національно-історичний роман... залишив нам мову... не ту, що була діялектом для „домашнього", мовляв, вжитку... лише мову вироблену і для публіциста, і для науки, і для белетристики, дав нам початки історіософічної і зразки політичної поезії... створив нам нашу сучасну абетку" („Книга спостережень", т. 1, с. 106). А який був Куліш, як людина? Належав радше до несимпатичних, як це відмічує Шевельов. Це була людина настрою, мінлива і нестала у своїх поглядах, яка легко заходила в конфлікти з приятелями і через те часто залишалася самотньою. В ньому жив „дух суперечности і виклику" він не вмів і часто не хотів співжити з людьми. В листах Куліша — каже Шевельов — „безнастанна поза навчання". Він часто категоричний, зухвалий, ароґантний. Франко ще в 1902 році відмітив, що „останні писання Кулішеві повні якоїсь сліпої пристрасти, навіяні злобою, нетолеранцією, ненавистю до людей" — але вже навіть тоді, тільки п'ять років після Кулішевої смерти, Франка, як історика літератури, фасцинувала „та хиткість Кулішева, ота пристрасть, оте вічне шукання якихось нових ідеалів" („Зібрання творів в п'ятдесяти томах", т. 33, с. 234). Сьогодні, з перспективи майже 90 літ після відходу Куліша, для Шевельова (і для більшости читачів!) „у Прокрустове ложе соціологічних схем", а „куди цікавіше бачити перед собою обдаровану особу, неповторну, трагічну (а коли хочете, трагікомічну) в її змаганнях із своїм і чужим суспільством, народника без народу, елітиста без еліти, літератора без літератури, політика без політичного діяння" („Кулішеві листи і Куліш у листах", с. 30).

Інтерпретація Куліша неможлива, — каже Юрій Луцький, — поки ми не знаємо повної історії його життя. Але вичерпної такої біографії також написати не можна: західньому дослідникові не завжди доступні навіть друковані раніше книги і статті, а що вже говорити про архіви, де — як відомо — зберігаються серед інших матеріялів і цінні Кулішеві щоденники. Юрій Луцький визначує свою книгу скромно, як короткий нарис про життя і добу Пантелеймона Куліша, але це — у багатьох відношеннях — піонерська праця. Подана в книзі бібліографія праць про Куліша включає всього 15 записів. З вийнятком статті Євгена Кирилюка, надрукованої в „Радянському літературознавстві" 1969 року, всі інші матеріяли — принаймні півстолітньої давности. Англійською мовою появилася досі одна Кулішева книга: заходами цього ж Юрія Луцького, в його і його дружини перекладі, вийшла 1973 року в Українському Академічному видавництві „Чорна рада", з короткою статтею Романи Багрій-Пікулик, що проводить цікаві паралелі між „Чорною радою" і романами Волтера Скотта. Тількищо видана книга Юрія Луцького про життя і добу Пантелеймона Куліша — це не лиш перша монографія про цього українського письменника англійською мовою, це — перша спроба такої синтетичної монографії взагалі і її конечно треба перекласти на українську мову, щоб вона стала доступною всім зацікавленим темою дослідникам в Україні і поза її межами.

Пантелеймон Куліш походив із старого роду козацьких старшин. Незалежний дух і велика доза впертости і темпераментної живучости — стереотипні козацькі риси — були властиві і Кулішеві, каже Юрій Луцький. Заходи Кулішевих предків отримати дворянство не увінчалися успіхом: це перешкодило пізніше Пантелеймонові офіційно матрикулюватися на студента Київського університету. (Не зважаючи на цей факт, УРЕ говорить про Кулішевого батька Олександра, що він був „дрібномаєтковий дворянин"). П. Куліш народився 1819 року, на батьківському хуторі біля Воронежа, на Чернігівщині.

(Продовження буде)

* *George Luckyj, Panteleimon Kulish: a sketch of his life and times, Boulderx, Colo., East European Monographs, 1983 (Distr. By Columbia University Press), viii, 299 r.*

** *Юрій Шевельов, „Кулішеві листи і Куліш у листах", „Сучасність", грудень 1983, стор. 7—38.*

Безталанна...

Закінчення зі ст. 2.

неного політикою Кремля, щоб винищити українську верству вільного селянства і перетворити її в колгоспних невольників. „Руїни вимерлих від штучного голоду сіл, жахливі оповіді людей, що пережили ті жахи, відкрили мені очі й очистили мій розум від смертоносного опіюму комуністичної ідеології". Кінчає свої спомини (частинами перепачкованими на Захід) прославлюванням демократії Америки й Канади.

Данило Шумук — не письменник. У його книзі нема того оповідацького таланту, який тримає читача в напруженні „що буде далі", — нема в нього мовних новотворів, але й нема патріотичної бомбастики і пустословної фразеології. Трагічним патосом віє не від подій, що їх переказує просто і звичайно, наче за столом чи на лавці десь у випадковій зустрічі з приятелем, а від його постаті — тієї постаті, яка нагадує античного Діогена, який в день ходив із засвіченою ліхтарнею шукати правди на землі. Тільки Діоген у IV сторіччі перед народженням Христа був засновником філософської школи циніків, а Данило Шумук — був і залишився ідеалістом, який вірить, що десь існує правда, тільки він у пошукуванні її терпів і терпить.

У книжці Шумука є згадки про різних дівчат, що їх стрічав, є там Галя, Зіна, Маруся, є його згадка про „помилку", яку зробив своїм вінчанням, про відвідини його дочки на засланні в Сибірі. Талановитий письменник використав це тло і ті його зустрічі з різними жінками інколи в пресумних обставинах для захоплюючої романтичної інтриги — у книзі Шумука цього нема. Наводимо це на доказ нашого твердження, що не події, що він їх описує, а сам він, його трагічна постать є суттю тієї небуденної книги.

Данило Шумук не був теж ніколи політиком-публіцистом і його твердження інформаційного характеру про українське громадсько-політичне життя за Польщі і німецької окупації, як теж його погляди на відносини в ОУН — не завжди правильні і щонайменше дискусійні. Проте треба сприймати їх, як історичний документ саме тому, що так думав і писав Данило Шумук, наївний ідеаліст, який шукав правди і терпів за ці розшуки.

Тому книга Данила Шумука „Пережите й передумане" — унікальний твір в українській мемуаристиці. Найбільш вартісне там його оповідання про совєтське судочинство, чи пак про глум над судочинством, і про жах, що його переживають засуджені совєтськими садистами каторжники. Спомини Шумука попереджує шість-сторінкова „Передмова" Надії Світличної „Дещо про Шумука та його спогади" і 27-сторінковий нарис Василя Гришка „Сповідь пасинка доби" — обидві речі першорядні глибоким аналітичним схопленням суті твору Шумука, його світогляду, його переживань і всієї доби, в якій він жив і терпів.

Книжка видана люксусово, дбайливо зредагована. Можна різно оцінювати ту книжку, можна й різно дивитися й на самого її автора, але це прецінний причинок до історії української політичної думки і ніхто з її дослідників не може її поминути.

4-ий ВІДДІЛ СУА в НЮ БРАНЗВИКУ, Н. Дж.
запрошує на
МИСТЕЦЬКУ ВИСТАВКУ МОЛОДИХ УКРАЇНСЬКИХ МАЛЯРІВ
яка відбудеться
в неділю, 15-го квітня 1984 р., від 12-ої до 4-ої по поп.
в церковній залі Різдва Пресвятої Богородиці
при 86 Livingston Ave., в НЮ БРАНЗВИК, Н. Дж.
Участь беруть:
Христина Де-Беррі-Головчак, Григорій Гивель, Тереса Марків, Ореста Федун і Христина Котляр-Чура.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу ОКРУГИ ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ
повідомляє, що
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
відбудуться
в неділю, 29-го квітня 1984 р., о год. 2-ій по пол. в залі української католицької церкви св. Михаїла
при West Oak and 2nd Street, FRACKVILLE, PA.
До участи в зборах запрошується всіх Відділових урядовців і конвенційних делегатів наступних Відділів:

Бервік, 164 і 333	Майнерсвілл, 78, 129, 265
Сентралія, 90	Мт. Кармел, 2
Фраквіл, 242, 382	Шамокін, 1
Фріленд, 429	Шенандоа, 98
Магоней Ситі, 305	Ст. Клер, 9, 31, 228
Мек Аду, 7	Пітайтон, 389

ПРОГРАМА НАРАД:
1. Відкриття
2. Вибір Президії для переведення зборів
3. Відчитання протоколу з минулих Річних Зборів
4. Звіти членів Управи і Контрольної Комісії
5. Дискусія над звітами
6. Доповідь головного предсідника УНС д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
7. Запити до представника Екзекутиви
8. Вибір Управи і Контрольної Комісії на 1984 р.
9. Схвалення пляну праці на біжучий рік
10. Різні справи — закриття нарад

У зборах візьме участь
Д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:
Тимко Бутрей, голова
Адольф Словік, касир — Галина Словік, секретар

ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

УКРАЇНЦІ!

Підтримайте законопроєкт ч. 4459, що його внесли 60 конгресменів. Цей закон створить Комісію, оплачувану державними фондами, для дослідження причин і наслідків голокосту в Україні в 1932-33 роках.

Організація — Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) — започаткувала масову акцію листами до американських законодавців у цій справі. Включіться в це діло. Ваша фінансова, або активна участь необхідна.

Посилайте Ваші пожертви та звертайтеся за інформаціями до:

AMERICANS FOR HUMAN RIGHTS IN UKRAINE
43 Midland Place ■ Newark, N.J. 07106

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК, що її очолює інж. Роман Ракочий, ст., встановила такі дати турнірів на Союзівці в 1984 році:

- 7-8-го липня — УСЦАК-Схід
- 11-12-го серпня — Подвійні ігри
- 31-го серпня — 3-го вересня — Крайові чемпіонати УСЦАК
- 22 - 23-го вересня — Запрошеневий УНС
- 13 -14-го жовтня — КЛК

Відзначення 170-річчя з дня народження Т. Шевченка в Маямі

Маямська громада врочисто вшанувала дня 25-го березня ц. р. 170-річчя з дня народження Тараса Шевченка. Святочне зібрання відбулося у залі Українсько-Американського Клюбу. Наш маямський віртуоз-піяніст Богдан Сперкач відограв американський гимн; український гимн проспівали всі присутні. Парох католицької церкви о. Ричард Семенюк провів молитву. Програму свята відкрив д-р Юрій Цегельський, вітаючи гостя з Ню Йорку д-ра Ярослава Падоха, голову НТШ в Америці, відомого громадського та пластового діяча. При цьому д-р Цегельський зауважив, що саме такі пластуни сеніори, як д-р Падох, д-р Петро Саварин, президент СКВУ; Митрополит Стефан Сулик та інші, старалися безупинно поєднати нашу громаду і довести її до єдности і згоди. Здавалося, що єдність, яку досягнуто на ІУ Конгресі СКВУ, запанує і у крайових наших громадах, але, на жаль, цього не сталося.

Люба Кобрин провадила програмою свята. Святочне слово виголосив д-р Я. Падох, який згадав про тернистий шлях життя Тараса Шевченка. За 47 років свого короткого, бурхливого життя Шевченко лише 9 і півроку прожив на волі. Великий Тарас безмежно любив свою Україну і вчив українців „братолюбія і єдиномислія". У першій поемі „Причинна" Шевченко з великою любов'ю писав про Дніпро-Славуту. Про нього він не забув і в останньому вірші „Чи не покинуть нам, небого", коли писав: „Дніпро, Україну згадаєм, Веселі селища в гаях, Могили-гори по степах — І веселенько заспіваєм.". Богдан Сперкач скрипаль-віртуоз, відограв „Патетичну сонату" Бетговена, опус 13, першу частину. Присутні подивляли його прецизне технічне виконання, великий талант, добру інтерпретацію цього Бетговенового шедевра.

З черги виступили наші діти зі Школи українознавства з деклямаціями. Віра Венгльовська прочитала супровідне слово до деклямованих віршів. Борис Венгльовський продеклямував уривок з поеми „Перебендя" Таня Венгльовська—уривок поеми „До Основ'яненка" Івась Пристацький деклямував початок „Розрити могили", а Наталя Трач цю поему закінчила. Всі діти добре вивчили вірші та бездоганно їх виголосили, особливо ж Наталя Трач, яка буде в майбутньому мисткинею слова.

Вдруге виступив скрипаль-віртуоз Б. Сперкач з піснею „Реве та стогне Дніпр широкий" у власній обробці, та „Виростеш ти, сину", композицію Г. Майбороди до слів Василя Симоненка.

Після мистецької програми д-р Я. Падох, переводячи акцію здобування фондів для НТШ, говорив про початки творення та розвиток НТШ, яке засновано у Львові 111 років тому. В 1973 році першим головою Т-ва був д-р Корнило Сушкевич, а п'ятим з черги—найбільший наш історик, пізніший президент Української Народної Республіки проф. Михайло Грушевський. Він прибув до Львова у 1894 р. і обняв на Львівському університеті катедру історії України. Його обрано головою НТШ у 1897 році; на цьому становищі М. Грушевський був до 1913 року.

Д-р Падох видав у 1983 році, в 110-ту річницю Т-ва, популярно-наукову розвідку під наголовком „Незнищиме Товариство". Цю книжечку, в якій насвітлив автор історію НТШ, одержали даром всі присутні учасники свята. Кінчаючи свою розповідь, д-р Падох звернувся з проханням до присутніх зложити свої пожертви на сплачення боргу новонабутового дому НТШ. Новий будинок НТШ в Ню Йорку—це чотириповерхова кам'яниця, положена у центрі міста, недалеко церкви св. Юра та інших наукових і громадських українських інституцій. Будинок коштував три чверті мільйона долярів. До сплачення боргу залишилося ще двісті тисяч долярів.

Останнім у програмі виступив д-р Степан Росоха, дійсний член НТШ, журналіст і видавець, який перевів збірку пожертв. Своїм дипломатичним та купецьким хистом він неначе заворожив усіх присутніх, які щедро почали складати свої пожертви. Прізвища жертводавців нотував Богдан Дейчаківський, відомий діяч маямської громади, який своєю працею причинився до успіху цього свята. Під час збірки виступила відома місцева діячка Ірена Ракуш, голова 17-го Відділу СУА ім. Олени Теліги в Маямі, яка сердечно привітала гостя з НТШ, при цьому також зложила чималу пожертву від себе і свого мужа Миколи Ракуша, відомого мецената. Збірка принесла понад 13.000 долярів, в тому числі 12 учасників свята зложили по одній тисячі долярів. Збірка ще продовжується. Ця жертвенність наших маямський громадян на потреби української науки може бути прикладом і для інших громад.

На закінчення свята головний контролер УНСоюзу о. протопресвітер Степан Біляк провів молитву. Варто при цьому підкреслити великий вклад Люби Кобрин, яка не лише добре проводила програмою, але також своєю працею підготовила це свято.

Б. Остап'юк

25-річчя Школи Українознавства

Цього року минуло 25 років від дня заснування школи українознавства при Осередку СУМА в Ню Йорку. Цю подію відзначено ювілейним бенкетом, який відбувся у суботу, 4-го лютого ц. р. в залі Українського Народного Дому.

Бенкет почався в 6-ій год. вечора. Його відкрив голова Батьківського комітету Степан Журавський, який привітав присутніх, старших гостей і молодь, та попросив до слова голову Осередку СУМ, дружинницю Марійку Гаргай. Голова привітала гостей і передала ведення бенкетом почесному голові Осередку Корнелеві Василикові. Після молитви, яку провів капелян школи українознавства о. Лев, ЧСВВ, всі присутні сіли до вечері.

За почесним столом засіли представники установ, а саме: С. Журавський, голова Батьківського комітету, мгр І. Винник, голова Дому ОУВФ; інж. М. Шпонтак із дружиною, голова Відділу УККА; проф. П. Андрієнко Данчук, директор школи, д-р Є. Федоренко, голова шкільної ради, о. Лев Голдей, ЧСВВ, капелян школи, К. Василик із дружиною, почесний голова Осередку і тостмайстер бенкету.

Д-р А. Лозинський із дружиною, голова Крайової Управи СУМ-Америки, о. І Ткачук, капелян сумівської православної молоді, мгр Е. Гановський, голова Центральної Управи СУМ, М. Гаргай, голова Осередку СУМ в Ню Йорку із мужем, д-р О. Лужницький із дружиною інспектор шкіл українознавства, д-р Р. Гуглевич, президент Кредитівки „Самопоміч", Г. Цебрій з дружиною, колишній голова Осередку, засновник школи українознавства і представник організацій Українського Визвольного Фронту.

Під час вечері голова КУ СУМ Америки А. Лозинський виголосив головну промову про початки і розвиток школи від 1958 року до сьогоднішнього дня, про перших директорів і учителів, їхні труднощі та їхню працю. На закінчення він прочитав список усіх учителів школи від її початків до 1983 року.

Тостмайстер К. Василик представив гостей за головним столом, представників усіх установ, членів КУ СУМ та присутніх абітурієнтів.

З привітами виступали д-р Є. Федоренко, проф. П. Андрієнко-Данчук, інж. М. Шпонтак, д-р Р. Гуглевич, який від Кредитівки „Самопоміч" подарував на потреби школи 500 долярів, В. Калинович від Спортового Клюбу, який подарував для школи 250 долярів. Від клюбу „Діброва" М. Демків пожертвував 100 долярів.

На закінчення промовив Г. Цебрій, який згадав колишніх організаторів школи та склав привіт від членства ОУВФ.

О. Лев прочитав привіт від Патріярха Йосифа, який всі присутні вислухали стоячи та прийняли його довготривалими оплесками.

М. Гаргай, голова Осередку СУМ-А доручила Почесні Грамоти двом довголітнім професорам за їхню працю, а саме: проф. Степанові Демчишинові, який учителював від 1959 року до 1980 року, викладаючи географію і культуру в старших клясах, та який був другим за чергою директором школи; проф. Павлині Андрієнко-Данчук, яка від 1965 року викладає українську літературу в старших клясах та є теперішньою директоркою школи. Обоє вони одержали почесне членство Спілки Української Молоді.

В мистецькій частині виступали дві абітурієнтки сумівської школи—Оксана Харук, сопрано, а Соня Шерег акомпаньювала на фортепіяні.

На закінчення бенкету М. Гаргай подякувала всім представникам, працівникам, абітурієнтам і гостям за численну участь. Отець І. Ткачук закінчив бенкет молитвою. Потім почалась забава при звуках оркестри „Чарівні Очі".

Христина Цебрій

Озон Парк у поклоні Шевченкові

Цьогорічна Академія в честь генія України Т. Шевченка відбулася 25-го березня ц.р. в залі церкви Покрова Божої Матері, при 97 авеню і 87 вул. в Озон Парку, Н Й., о год. 3-ій по полудні. Не зважаючи на непогоду, заля була заповнена слухачами.

Програму започаткував місцевий Відділ УККА при співучасті місцевої Школи Українознавства. Місцевий хор почав програму „Заповітом" муз. К. Стеценка; опісля проспівав народну мелодію до слів Т. Шевченка „Гамалія", опісля „Реве та стогне" муз. М. Гнатишина. Сольо виконала А. Кокольська, милий голос якої вперше ми почули в Озон Парку.

Коротким словом святочну Академію відкрив голова місцевого Відділу УККА В. Скомський. У своєму слові він говорив про те, чому ми так урочисто обходимо в місяці березні річницю генія Т. Шевченка. Він своїм пламенним словом, своїми поемами розбудив свідомість українського на-

Закінчення на ст. 4.

ПИСАНКА „СИРОТАМ у БРАЗИЛІЇ"
У пам'ять покійної
проф. Софії Лев
зложили на допомогу „Сиротам у Бразилії" бувші учениці гімназії Сестер Василіянок у Львові:
100.00 дол. — д-р Ганна Пятишевська;
по 50.00 дол. — мгр Дарія Винників, д-р Марія Стець, мгр Ольга Дзядів і Ірена Чайковська;
30.00 дол. — Ірена Медуха;
по 25.00 дол. — Христина Баранецька, д-р Стефанія Бережницька, Стефанія Бернадин, Тетяна Богачевська, Ольга Боба, Іванна Ґорчинська, д-р Оксана Фільварків, д-р Марія Танчак-Дицьо, Дарія Конюх, Володимира Котик, Галя Мащак, Софія Олесницька, Люба Прокоп, Володимира Смик, Ґалина Сосенко і Евгенія Чапельська;
по 20.00 дол. — Богданна Бігун, Дарія Бунт, Марія Голод, Лідія Ігнат, Ірена Кушнір, Люба Федун, Лідія Пяшевич, Марія Стадник, Марія Стецюк, Марія Яцикевич, Ірена Чума і Ірена Залиба;
по 15.00 дол. — Ірена Держко, Марія Горбань, Софія Клюфас і Ярослава Ніщененко;
по 10.00 дол. — Ірена Гантш, Марта Гайдук, Наталія Головата, Наталія Горіх, Анна Ґоґоша, Ольга Коваль, Іванна Коваль, Ірина Косовська, Ярка Косович, Богданна Коцюмбас, Тетяна Криницька, Ольга Курилас, Люба Кикелюк, Дарія Ломницька, Ірена Малащук, Зеновія Мосійчук, Дарія Микита, Ольга Михалюк, Марія Олійник, Марія Пеленська, Марія Рейнарович, Марта Сидір, Леся Харук і Стефанія Ярош.
Знайомі Покійної: 20.00 дол. — Ольга Буртик; 10.00 дол. — Софія Лепка; 10.00 дол. — Агафія Лупацій.
Зібрано 1,310.00 дол. за що Комітет висловлює щиру подяку Жертводавцям.

ПОДЯКА
Дня 23-го листопада 1983 року відійшла у Вічність з Волі Всевишнього, наша Найдорожча
МАТИ, СЕСТРА, БАБУНЯ, ПРАБАБУНЯ І ТЕТА
бл. п.
АНАСТАЗІЯ ГНАТЮК

Сповнені безмежним смутком, хочемо цією дорогою подякувати Родині, Приятелям і Знайомим, які віддали Покійній останню прислугу, а нам виявили щирі співчуття та моральну піддержку. Перш усього дякуємо о. Я. Мельникові, пароховї церкви Благовіщення Пречистої Богородиці у Мелроз Парку, за відправлення Парастасу в церкві, де спочивало тіло Покійної і за участь у похоронній Святій Літургії. Наша особлива подяка Всеч. о. Севастіянові Шевчукові, ЧСВВ, який не зважаючи на своє слабке здоров'я приїхав з Ню Йорку і взяв участь у відправі Парастасу, у відправі Служби Божої і який відпровадив Покійну на місце Вічного Спочинку. Зокрема дякуємо о. шамбел. П. Мельничукові за участь у всіх похоронних відправах і за зворушливі слова прощання своєї колишньої парохіянки на рідних землях, під час Служби Божої. Дякуємо обидвом отцям за участь і за молитви під час тризни. Дякуємо мґр. Теофіль Бак-Бойчукові, за прощальні слова над домовиною на цвинтарі. Щиро дякуємо пані Е. Новаківській, пані й п. Кавка, панам: М. Ковальчин, д-рові Б. Сілецькому і д-рові Т. Онуферкові, які зворушливими поминальними промовами під час тризни виявили пошану до Покійної. Окрема подяка Родині з Канади, які своєю участю збагатили усі похоронні відправи. Дякуємо Сестрицтву Св. Архистратига Михаїла за приготування тризни. Ми вдячні паням Е. Блавацькій, М. Ганусей і д-рові Б. Сілецькому за вчасне передання сумної вістки в їхніх радіопрограмах.

Всім, що зложили пожертви на Заупокійні Служби Божі, за квіти і за пожертви на добродійні цілі — щире спасибіг.

Під час тризни в пам'ять Покійної, зложили на цілі Українського Золотого Хреста; по $30.00 — Баранецька Ольга; по $25.00 — Н. й А. Іванів, І. й Б. Гнатюк; по $20.00 — Б. й В. Гнатюк, М. й Ю. Гнатюк, О. Грабик, В. й М. Кавка, М. й М. Касіян, Е. й С. Новаківські, А. й Т. Онуферко, А. Стратієнко, Т. й М. Мельничук; по 10.00 — Ю. й Т. Бак-Бойчук, Л. і П. Гнатюк, М. Гарбіш, Я. Жмуркевич, І. й М. Ковальчин; Ф. Міґус, О. й М. Нич, Н. Пазуняк, Я. й М. Раковські, С. Сековський, Ю. Татунчак, Д. Ткачук, Г. Трубій, Г. й М. Шух, В. Яців, М. Ящук, Ю. Винник; по 5.00 — Р. Папроцький, П. Прус, О. Стороженко. Разом $420.00 На КОД — $210.00, на табори УЗХ — $210.00

Щира подяка паням В. Кавка, Марії Касіян і Евгенії Новаківській за проведення збірки.

На Український Музей в Ню Йорку зложили $25.00 - п-і Віра й д-р Б. Томків; на УОКЦ — Філядельфія — інж. О. Мартинович з дружиною — $15.00

Нехай Всевишній Господь винагородить Вас усіма ласками.

Сини — БОГДАН і МИРОСЛАВ з родинами
Сестра — ФЕДОРА з родиною

В ТРЕТЮ НЕВИМОВНУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого, Незабутнього
МУЖА, ТАТА, ДІДУСЯ І ЗЯТЯ
бл. п.
ОПАНАСА АНДРІЙОВИЧА САМОХВАЛА
просимо Друзів і Знайомих згадати Покійного у своїх молитвах.
Тяжким горем прибита —
дружина МАРІЯ з Родиною

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями й Знайомими, що по довгій недузі відійшов у Вічність 27-го січня 1984 р. у Вінніпеґу, Канада, уроджений 22-го квітня 1911 р. в місті Дрогобич, Україна, наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ
бл. п.
ВОЛОДИМИР БОЖИК
довголітній книговод на Рідних Землях і в Канаді.

ПОХОРОН відбувся 31-го січня 1984 р. з катедри свв. Володимира й Ольги, на цвинтар Всіх Святих у Вінніпеґу.

ПОМИНАЛЬНУ СЛУЖБУ БОЖУ І ПАНАХИДУ відправив парох катедри о. Роман Кисілевський 7-го березня 1984 року у сороковий день за спокій душі Покійного.

Горем прибиті:
дружина — ІВАННА
донька — ЗОРЯННА
син — ОРЕСТ
зять — ЕВГЕН ГАЙВОРОН
внуки — ДЕМЯН І ДАРКО
брати — ОЛЕКСАНДЕР І ЯРОСЛАВ
сестра — ЕВГЕНІЯ

З великим смутком ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у вівторок, 10-го квітня 1984 року на 70-му році життя, по тяжкій недузі відійшла у Вічність наша Найдорожча ДРУЖИНА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ
СВ. П.
Марія Онисимівна Ганін
нар. у місті Києві.

ПАНАХИДА відбудеться у четвер, 12-го квітня 1984 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів, Front and Tabor Rd., у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН у п'ятницю, 13-го квітня 1984 р., о год. 9.30 ранку з катедри св. Володимира у Філядельфії, а звідти на український православний цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
чоловік — МИКОЛА
донька — НІНА ГРЕЧНІВ з чоловіком ІГОРЕМ і дітьми: Маріяною, АНДРІЄМ і ОЛЕНКОЮ АВТОМАРИ з чоловіком ФРАНКОМ і сином МИКОЛОЮ
донька — ОЛЕНКА з дітьми ЛІЗОЮ і сином ДЖОРДАНОМ

Родина просить замість квітів пожертви складати на цілі СУА і Української Православної Семінарії ім. св. Софії.

ШКОЛА КОБЗАРСЬКОГО МИСТЕЦТВА, НЮ ЙОРК І АНСАМБЛЬ „ГОМІН СТЕПІВ"
повідомляє всіх Бандуристів, що 6-го квітня 1984 року відійшов від нас Невіджалуваний ПРОВІДНИК БАНДУРИСТІВ
бл. п.
ГРИГОРІЙ КИТАСТИЙ
КОМПОЗИТОР ВІРТУОЗ І ДИРИҐЕНТ СЛАВНОЇ КАПЕЛІ ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА в ДІТРОЙТІ.
Опечаленій Родині складаємо якнайщиріші співчуття.
Замість квітів складаємо
Школа Кобзарського Мистецтва — 200.00 дол. на ТУБ;
„Гомін Степів" — 200.00 дол. на Таборовий Фонд Капелі Бандуристів.
Адміністрація Школи і „Гомону Степів"

Я. Сусленський...

Закінчення зі ст. 1.

живала, дуже повчальна. Він обіцяв написати про своє дитинство, а тим часом сказав, що своє життя він завдячує няні-українці, яка врятувала його від нацистської газової камери, видаючи його за дитину українську.

Знаючи й люблячи українське слово, українську літературу й культуру взагалі, Ю. Пустовойтів виконує преважливу працю для „Діялогів", але зацікавлений він також ростом і розвитком самого ТЄУЗ. Для цього він і приїхав сюди.

Обидва гості в редакції повідомили про свій густо виповнений активностями маршрут, бо вже наступного дня, в середу, 4-го квітня, вони летіли до Чикаго. Далі перед ними по черзі: Дітройт, Денвер, Ванкувер, Сан Франсіско, Едмонтон (з 11-го до 13-го квітня), Лос Анджелес (14-го квітня), Торонто (15-го квітня), Рочестер (16-го квітня), Клівленд (17-го квітня), Вашінґтон (18-го квітня), Філядельфія (19-го квітня), Аллентавн (20-го квітня), і знову до Ню Йорку 21-го квітня, щоб відлетіти звідси додому в понеділок 23-го квітня.

У Клівленді Я. Сусленський має намір зайнятися справою Івана Дем'янюка: він хоче вивчити всю справу оскарженого в коляборації з німцями українця і сказати своє слово.

Від'їхали гості з Ізраїля з обіцянкою повернутися до „Свободи" перед поворотом за океан, щоб розповісти про поїздку по Північній Америці, тобто, розказати — про „світла і тіні" цього преважливого паломництва по поселеннях українців, в якому вони ентузіястично і з вірою сподіваються дуже більше „світел" і вже зовсім мало „тіней".

ПІСЛЯ ДВОХ РОКІВ І ПІВ, проведених на переговорах поміж Америкою і Японією, досягнено торгове порозуміння поміж обома країнами на збільшення продажу волового м'яса і цитрусових плодів і продуктів з Америки у Японію. В цей спосіб американськи Уряд запевнив своїм фармерам, що найменше на 300 мільйонів долярів зросте продаж цих американських сільськогосподарських продуктів у Японії протягом наступних чотирьох років. Це порозуміння має більше значення, ніж тільки самі прибутки в долярах, бо сам договір має теж символічне значення, тобто Японія нарешті послаблює свої суворі мита і квоти на ввіз до країни продуктів з ЗСА.

Озон Парк...

Закінчення зі ст. 3.

роду. Завдяки Т. Шевченкові українська нація не пропала.

Уривки з поезії Шевченка деклямували учні школи українознавства: І. Дацков, В. Палчинська і Н. Яшин.

Святочну доповідь виголосив мгр О. Рожко. Його доповідь була була не лише дуже добре укладена, але й добре виголошена. Прелеґент, цитуючи вірші Шевченка, головно політичного характеру, розповів про наслідки, які ці вірші мали для українського народу, бо на них виховувалось українське покоління, головно молодь. Шевченкові поеми побуджували національні почування народу і спонукували його до боротьби з окупантом за ті великі ідеї, що їх вляв в українські душі Т. Шевченко.

В другій частині доповіді мґр О. Рожко окреслив впливи і творчість Т. Шевченка, які віддзеркалюються у найновіших часах українського народу, у його боротьбі за незалежну та самостійну українську державу. Ідеї ці проникали в душі української молоді, яка масово вступала в ряди ОУН та УПА, щоб зі зброєю в руках боронити ті ідеали, які проголосив невмирущий Кобзар.

Потім виступили місцеві бандуристи під мистецьким проводом Н. Гончаренко, що відспівали при акомпаньяменті на бандурах „Встає хмара з-за лиману", „Ой, у полі могила", та „Бандуристе, орле сизий".

Опісля Л. Рейнарович проспівав „Ой, Дніпре, мій Дніпре" при акомпаньяменті Т. Левицького та „Безмежнеє поле" муз. М. Лисенка. Поему „Кавказ" продеклямувала Н. Гончаренко, а Т. Бабська продеклямувала „Розриту могилу". Уривки з поеми Т. Шевченка „Іван Підкова" деклямували А. Новак і Я. Яшин.

Програму закінчив місцевий хор — „Думи мої" муз. Е. Козака і „Сонце заходить" муз. Д. Роздольського, зі сольо-співом Л. Рейнаровича, та „Живи, Україно" муз. М. Гайворонського. Хором диригував в першій і третій точці Л. Рейнарович, в другій точці — проф. Т. Білостоцький.

Фортепіяновий супровід проф. Т. Левицького. Оформлення сцени — М. Новосад. Цю вдалу Академію закінчено співом українського національного гимну.

Михайло Білейчук

Елленвільська газета пише про Шевченківське свято в Кергонксоні

Про успішний концерт у пошану Т. Шевченкові у Кергонксоні появилася у місцевому часописі „Елленвілл Нюз" із четверга, 29-го березня ц.р., довша вістка, в якій, крім подання перебігу імпрези, є також точні й правдиві інформації про життя і творчість Великого Кобзаря, в яких особливо підкреслюється Шевченків подив для президента ЗСА Джорджа Вашінгтона і для боротьби Америки за свободу. Автор статті інформує також про пам'ятник Т. Шевченкові у столиці ЗСА, який посвячено 20 років тому в присутності тодішнього президента держави Двайта Айзенгавера. Тут же подана і світлина Вашінгтонського пам'ятника Шевченкові з відповідним підписом.

Цей концерт відбувся в неділю, 11-го березня, спільними силами усієї місцевої громади, що знову об'єднано провела ці важливі всеукраїнські святкування. В концерті брали участь місцеві сили та запрошені — співачка й прелеґент. Розпочав концерт хор „Золотий Гомін" під диригуванням д-ра Олега Волянського і Степана Яца; головним промовцем був проф. Іван Куровицький, що донедавна проживав з дружиною у Кергонксоні.

Кольоратурне сопрано Марійка Мандзій-Волянська проспівала три пісні до слів Т. Шевченка у супроводі Марти Мачай на фортепіяно. Обидві вони з Ню Йорку.

Микола Василик і Лідія Яців рецитували поезії Кобзаря; участь у збірних деклямаціях брали місцеві члени Пластової Станиці і учні української початкової школи з Кергонксону. — написано в „Елленвілл Нюз".

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ВІДБУЛИСЯ ЮВІЛЕЙНІ 60-ТІ РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УСВТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

У п'ятницю, 30 березня ц.р., у власному Домі відбуло свої ювілейні — 60-ті з черги — річні Загальні збори УСВТ „Ч. Січ". Збори відкрив уступаючий голова М. Стебельський, який привітав присутніх та нав'язав до теми ювілею, що його в цьому році відзначує Товариство. Згідно з дальшою програмою зборів, відбувся вибір президії, до якої ввійшли: мгр О. Олесницький, голова; М. Голінатий, заступник; інж. О. Сташків, секретар. Звіти з діяльности Управи за минулий рік подали М. Стебельський — голова, О. Твардовський — заступник і керівник спортової активности; О. Труш — секретар, Д. Бобеляк — фінансовий референт господарської секції, і Надія Бакун — фінансова секретарка спортової секції.

Згідно з поданими фактами, УСВТ „Ч. Січ" в діловому році проявило велику активність. Якщо йдеться про спортово-виховну працю, то на протязі року були активні так і ланки: копаного м'яча, усі чотири дружини, що виступали в першенствах як американських, так і українських офіційних федераціях і турнірах, здобули почесні місця в перших трійках кінцевих табель ігор. Таких же успіхів добилися відбиванкові дружини: жіноча у відбиванковій Асоціяції ЗСА і турнірах УСЦАК, чоловіча в Спортових Ігрищах Молоді.

Великі успіхи здобули тенісисти „Ч. Січі" в турнірах УСЦАК: д-р З. Матківський, Е. Матківський і Зеня Матківська, Б. Кучинський, І. Надбережний, М. Надбережний, Д. Матківський, З. Снилик, усі вони в різних вікових групах стали першунами в поодиноких або у подвійних іграх, здобули другі нагороди чи дійшли до півфіналів.

В американських турнірах найбільших осягів добився Данило Нагірний, який вже змагався між професіоналами, Зеня і Люба Матківські в коледжовому тенісі, Оленка і Ерик Матківські в тенісі середньошкільників. Добре себе зарепрезентували теж змагуни (-ки) плавацької ланки. І. Білон, Т. Бокало і М. Слиж стали першунами УСЦАК, М. Надбережний, Р. Данчевська, К. Романеллі здобули срібні й бронзові нагороди. В загальному клюбовому показнику табелі турніру УСЦАК наша ланка на усіх 14 дружин здобула друге місце.

Добилися знову поважних успіхів шахісти „Ч. Січі" С. Стойко здобув перше місце в турнірі найсильніших у Філядельфії, він теж здобув звання чемпіона Ню Джерзі поміж американськими шахістами. Інж. Л. Блонарович і д-р О. Попович зайняли в згаданому турнірі найсильніших 3-4 місця. Д-р О. Попович брав участь у міжнародних турнірах у Норвегії і Англії. Видне місце здобув чоловий ґольфіст „Ч. Січі" адв. Н. Олесницький поміж 43-ма найкращими українськими змагунами, що взяли участь в четвертому „Січовому" турнірі, який пройшов у вересні 1983 року. Два перші місця здобув чоловий легкоатлет „Ч. Січі" Степан Голінатий в конкуренціях 800 і 1500 м. в часі Спортових Ігрищ Молоді. Він теж здобував кращі місця в реґіональних змаганнях середньошкільників в стейті Ню Джерзі.

Сотні виступів і тренінгів дружин спортовців „Ч. Січі" коштували спортових діячів Товариства багато труду; вони працювали з великим ентузіязмом і дійсною любов'ю до нашої молоді та правдивим патріотизмом до свого народу. Крім праці в своєму Т-ві, ряд наших діячів дали свій поважний вклад праці в УСЦАК УСЦАК-Схід, в Проводі Спорових Ігрищ Молоді і інших суспільно-громадських, релігійних і політичних організаціях.

І тут приходить на думку, скільки можна б ще зробити в усіх згаданих ділянках, якщо до цієї праці приєднались ті наші громадяни, що з різних причин служать чужим, або нидіють при „національних барах" і телевізіях.

У звітах Управи звернено увагу теж на пекучий брак культурно-спортового центру для української молоді в північному Ню Джерзі. В діловому році Управа Т-ва заплянувала започаткувати акцію створення організації для придбання такого центру. Саме для цієї мети створено „Січову фундацію", що її вже затвердили урядові чинники в столиці стейту Ню Джерзі Трентоні. Заанґажувався до цієї справи теж Ювілейний комітет Т-ва під проводом д-ра Зенона і Надії Матківських, який вже підготовляє, як перший крок для придбання фінансів, велику льотерію. Розгривка цінних нагород (авто, поїздка до Пуерто Ріко й інші нагороди) відбудеться під час Ювілейного бенкету і балю, які відбудуться в суботу, 6-го жовтня ц. р., у великій залі „Шорт Гіллс Вест" у Лівінґстоні.

Ініціятори і спортові діячі УСВТ „Ч. Січ" сподіються тісної співпраці наших професійних установ, підприємців та професіоналістів, а особливо батьків, що бажають правильно виховувати своїх дітей. Культурно-спортовий центр стане великим допомоговим чинником у цій ділянці.

З фінансових звітів виходить, що УСВТ „Ч. Січ" проводить здорову господарку, у сучасну пору не має жодних боргів і є повним власником Дому. Кошт спортової активности виносив поважну суму 37,999.45 долярів. Спорова секція вповні самовистачальна; вона сама організує свої спортові засоби із спортових та розвагових імпрез, коляди, членських вкладок, добровільних пожертв. Найбільшу суму коштує Спортова Школа, коло 22,000 дол.; коло 8,000 — ланка копаного м'яча; коло 2,000 — відбиванкова ланка; коло 3000 — видання журналу „Наш Спорт".

Після закінчення звітувань уступаючої Управи, короткої дискусії над звітами і звітів Контрольної комісії і Товариського суду, на пропозицію Контрольної комісії збори одноголосно уділили уступаючій управі абсолюторію з признанням. На внесок Номінаційної комісії збори вибрали управу на біжучий ювілейний рік у такому складі: М. Стебельський, голова; О. Твардовський, перший заступник і пресовий референт; Ярослава Олесницька, друга заступниця; Петро Біназеський, третій заступник; О. Труш, секретар; Н. Мамчак, англомовний секретар; О. Напора, імпрезовий; Д. Бобеляк, фінансовий і господарської секції; Надя Бакун, фінансовий спортової секції; І. Ориняк — референт федеральної допомоги дітям; д-р Володимир Бакун і В. Ткач — члени. Володимир Бакун — провідник І-ої дружини копаного м'яча, А. Ґбур, Б. Кравчук — провідники мол. юнаків; Е. Бренич, М. Хамуляк — провідники наваків. Соня Гейлі — провідниця жіночої відбиванкової дружини; А. Голинський — провідник чоловічої дружини. Провідники ланок: ґольфа — адв. Н. Олесницький; тенісу — д-р З. Матківський; плавання — д-р Р. Слиж; шахів — Д. Кулик. Контрольна комісія: інж. О. Сташків, Р. Лапичак і мґр І. Хамуляк; Товариський суд: адв. Нестор Олесницький, Люба Лапичак, д-р Є. Перейма.

Після вичерпання порядку зборів відбулося товариське прийняття і конструктивна гутірка про спортово-виховні справи Т-ва, ювілейні святкування і пляни придбання культурно-спортового центру для української молоді в північному Ню Джерзі.

(от)

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 15-го КВІТНЯ 1984 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо членів взяти участь. Вже можна дістати білети на 90-літний Ювілейний Бенкет УНСоюзу. Приєднуйте нових членів до УНС. — В. Марущак, рек. секр.